

Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap

Umgås och trivs framför brasan

Några tips och råd om hur du eldar säkert hemma

Umgås och trivs framför brasan

Sedan urminnes tider har brasan varit en samlingspunkt i våra bostäder. Där lagades maten och det var runt spisen man samlades för att umgås eller arbeta under mörka vinterkvällar.

I dag har eldstaden i stort sett förlorat sin roll som plats för matlagning, men vedeldning svarar i många hushåll fortfarande för en stor del av uppvärmningen. Braskaminer har på senare år blivit allt populärare som kompletterande värmekälla. Dessutom är det förstås trevligt att samlas framför braskaminen eller öppna spisen.

Med en modern eldstad – rätt installerad, rätt eldad och rätt skött – har du en säker och relativt miljövänlig källa till värme. Men det finns några saker du bör tänka på innan du köper, när du ska installera och inte minst när du sedan använder din eldstad.

Köp eldstad efter behov

Beroende på hur ditt behov av uppvärmning ser ut ställs det olika krav på en eldstad. Ska den fungera som primär värmekälla och värma hela huset bör du satsa på en värmepanna. Ska den fungera som sekundär värmekälla och vara ett komplement till din primära värmekälla eller bara fungera för trivseleldning kan du satsa på en lokaleldstad, exempelvis en braskamin eller en kakelugn.

Eldstadsrelaterad brand

Eldstadsrelaterad brand är enligt MSB:s statistik över den kommunala räddningstjänstens insatser den enskilt vanligaste orsaken till brand i villor och småhus. Några vanliga orsaker till dessa bränder:

- Bristfällig installation och underhåll av eldstaden. Gäller både nya och äldre eldstäder.
- Felaktig eldning – ofta lägger man in för mycket ved och eldar för kraftigt eller eldar med strypt lufttillförsel med tjärbildning som följd.
- Sotning har inte utförts rätt.
- Ofta en kombination av dessa tre orsaker.

Tänk efter före installation

Tänk på att det är du som byggherre som är ansvarig för att installationen blir rätt utförd – även om du anlitar någon annan. Följ alltid monteringsanvisningarna. Väger eldstaden mer än 150 kg måste bjälklagets bärighet säkerställas.

En brandvarnare ger dig och din familj en chans att vakna i tid vid brand och hinna ut innan det är för sent. Ha alltid minst en brandvarnare på varje våning.

Med brandsläckare och andra brandredskap kan du dessutom själv släcka en mindre brand och rädda ditt hem från allvarliga skador.

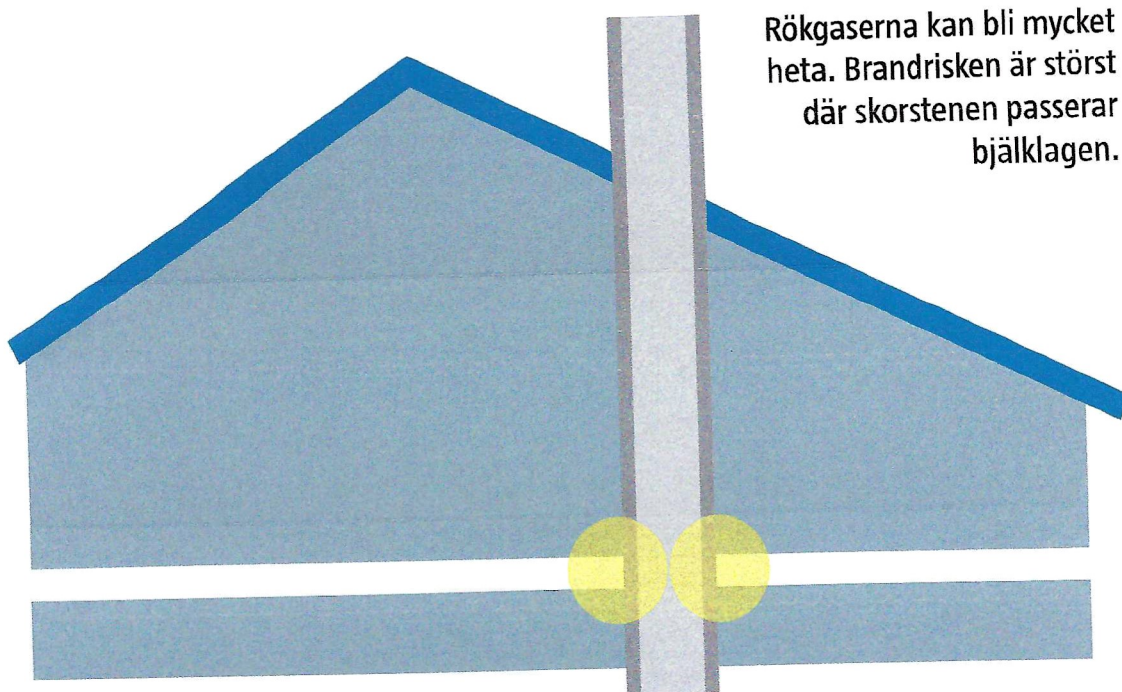
För installation av en eldstad krävs att anmälan görs till kommunens byggnadsnämnd. Kontakta gärna kommunens brandskyddskontrollant eller annan sakkunnig för goda råd innan du installerar en ny eldstad eller förändrar en som redan finns. Enligt plan- och bygglagen ska byggherren se till att kontroll och provning utförs i tillräcklig omfattning. För att vara säker på att dessa krav har uppfyllts behöver en nyinstallerad eldstad, innan den tas i bruk, besiktigas/kontrolleras av sakkunnig. När du installerar en eldstad ska plan- och bygglagen, lagen om tekniska egenskapskrav på byggnadsverk samt Boverkets byggregler alltid följas.

Skorstenen blir också varm

Skorstenens viktigaste uppgift är att skapa drag i eldstaden och transportera bort rökgaser. Det betyder att en skorsten för självdrag alltid måste ha en viss höjd för att kunna skapa tillräckligt drag. En skorsten som mynnar en meter ovanför taknocken säkerställer i de flesta fall både funktion och brandsäkerhet. Var noga med att välja en skorsten som är avsedd för eldning med fasta bränslen och som är dimensionerad efter eldstaden.

En stålrörsskorsten kommer snabbt upp i arbetstemperatur. Det ger bra drag och mindre sotavlagringar. För höga temperaturer i skorstenen kan dock påverka omgivande isolering och öka risken för att brand uppstår. Därför är det viktigt att inte elda för hårt i eldstaden. En rätt dimensionerad, installerad och använd anläggning, eldstad och skorsten, innebär normalt ingen risk för brand i din bostad.

Elda rätt

Det finns många saker att tänka på när du eldar med ved i din eldstad.

Elda alltid med torr ved som lagrats torrt och luftigt i minst ett år. En av de vanligaste orsakerna till tjära i rökkanalen är att veden är för fuktig. Följ alltid eldningsinstruktionerna för din eldstad. Många lokaleldstäder rymmer egentligen mer ved än vad skorstenen tål. Använder du för mycket ved och eldar under för lång tid finns risken att det blir alldeles för varmt i rökkanalen och på omgivande brännbart material. Saknar du eldningsinstruktionerna är en god tumregel att aldrig elda mer än 3 kg ved per timme i din lokaleldstad och inte längre än 3 – 4 timmar. Låt alltid eldstaden vila lika länge som du eldat innan du börjar elda igen. En rökgastermometer är ett bra säkerhetstillbehör till din eldstad. Med den kan du kontrollera att rökgastemperaturen inte överstiger den deklarerade temperaturklassen för din skorsten. De flesta stålrörsskorstenar är godkända för en maximal rökgastemperatur på 450 °C.

Sota regelbundet och hantera aska varsamt

En lokaleldstad, till exempel en braskamin, måste skötas ordentligt för att vara säker och fungera som den ska. Oavsett om det är kommunen, kommunens entreprenör eller du själv, efter medgivande från kommunen, som utför rengöringen (sotningen), så ska en lokaleldstad med tillhörande skorsten sotas regelbundet.

Aska och sotrester ska hanteras på ett brandsäkert sätt. De ska alltid läggas i ett obrännbart kärl med ett tättslutande lock. Kärlet ska placeras på obrännbart underlag. Även om eldning skedde för ett par dagar sedan kan askan fortfarande innehålla glödrester. Varje år orsakas bostadsbränder av att aska som inte sloknat helt, ställts på verandan eller altanen.

Kommunens brandskyddskontroll

Brandskyddskontrollen syftar till att upptäcka fel och brister i din eldstad för att undvika skador till följd av brand. Kontrollen innebär en prövning av eldstadens funktion och egenskaper ur brandskyddssynpunkt. I huvudsak kontrolleras att anläggningen överrensstämmer med de krav som gällde när den togs i bruk. Brandskyddskontrollen görs genom kommunens försorg och med de intervaller som MSB har föreskrivit. Kontrollfristerna för lokaleldstäder ligger på tre eller sex år beroende på hur eldstaden nyttjas.

Brandskyddskontrollanten kan se om du eldar på ett felaktigt sätt och ge dig goda råd.

Det är kommunens ansvar att det finns någon som utför rengöring (sotning) och brandskyddskontroll i kommunen. Det är också kommunen som beslutar om avgifterna för rengöring och brandskyddskontroll.

Följ alltid eldningsinstruktionerna för din anläggning.
Elda inte mer ved i timmen än vad din eldstad och skorsten tål.

Max 3 kg
ved per timme

Utarbetad i samverkan med:

Boverket

www.boverket.se

Brandskyddsföreningen

www.svbf.se

Brasvärmeföreningen

www.brasvarmeforeningen.se

Länsförsäkringar

www.lansforsakringar.se

Mäklarsamfundet

www.maklarsamfundet.se

Nordiska Skorstensprodukter (NSP)

www.nspab.se

Näldens Värmeindustri (NVI)

www.nvi.se

Skorstensentreprenörernas Riksorganisation (SERO)

www.skorstensentreprenorer.org

Skorstensfolket

www.skorstensfolket.se

Sveriges tekniska forskningsinstitut (SP)

www.sp.se

Sveriges Skorstensfejaremästares Riksförbund

www.skorstensfejare.se

SWEDCERT

www.swedcert.se

Westaflex

www.westaflex.se

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)

651 81 Karlstad Tel 0771-240 240 www.msb.se

Publ.nr MSB 0020-09